

Savivaldybių merams

Lietuvos savivaldybių asociacijai,
Prezidentui Mindaugui Sinkevičiui
T. Vrublevskio g. 6, LT-01143 Vilnius

Lietuvos gaisrinės saugos asociacija reiškia didelį susirūpinimą dėl šiuo metu Vidaus reikalų ministerijoje pradėtos valstybinės, savivaldybėms perduotos priešgaisrinės saugos funkcijos peržiūros bei aktyvių iniciatyvų, kuriomis galima siekiama naikinti savivaldybių priešgaisrines tarnybas.

Vidaus reikalų ministerija svarstymus dėl galimo savivaldybių priešgaisrinių tarnybų tinklo sunaikinimo pradėjo gavusi valstybinio veiklos audito ataskaitą „Ar savivaldybių vykdomų funkcijų sistema sudaro sąlygas joms veikti efektyviai“. Be kitų valstybinių, savivaldybėms perduotų funkcijų, audito metu vertintas ir priešgaisrinės saugos valstybinės funkcijos perduotos savivaldybėms vykdymas. Valstybinio audito ataskaitoje pateikta rekomendacija Vyriausybei įvertinti funkcijų skirstymo į valstybines (valstybės perduotas savivaldybėms) ir savarankiškas funkcijas tikslumą ir priimti sprendimus, reikalingus pokyčiams įgyvendinti. Šios rekomendacijos įgyvendinimui Vidaus reikalų ministerijos sudaryta darbo grupė inicijavo ne vieną posėdį, kurių metu, be kita ko, svarstytas ir galimas savivaldybių priešgaisrinių tarnybų naikinimo (grąžinimo valstybei) klausimas.

Lietuvos gaisrinės saugos asociacija pasisako **už savivaldybių vykdomos priešgaisrinės saugos funkcijos išsaugojimą**. Pagal Lietuvos Respublikos priešgaisrinės saugos įstatymą, valstybės priešgaisrines gelbėjimo pajėgas sudaro Valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba, savivaldybių priešgaisrinės tarnybos, žinybinės priešgaisrinės pajėgos ir savanoriškos ugniagesių organizacijos. Savivaldybių priešgaisrinės tarnybos yra nuolatinės parengties civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos dalis, gesinanti gaisrus ir atliekanti pirminius žmonių bei turto gelbėjimo darbus. Remiantis šiuo metu galiojančiu Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, priešgaisrinė sauga yra valstybės savivaldybėms perduota (valstybinė) funkcija. Tokia per ilgą laiką nusistovėjusi priešgaisrinių gelbėjimų pajėgų sistema yra efektyvi ir padeda užtikrinti gyventojų saugumą. Nors pajėgos yra skirtingų lygmenų, bet jos viena kitos nedubliuoja, o tik papildo, priklausomai nuo atliekamų darbų masto ir sudėtingumo. Todėl bet kokie nepasverti ir nepagrįsti

pokyčiai gali turėti neigiamos įtakos šalies priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų veiklai, nuo kurios priklauso gyventojų saugumas.

Beje, savivaldybių priešgaisrinės tarnybos buvo įkurtos, kad užtikrintų gaisrų gesinimo ir pirminių gelbėjimo darbų prieinamumą atokiausiose Lietuvos vietose, nutolusiose nuo didžiųjų miestų ir savivaldybių centrų. **Savivaldybių priešgaisrinės tarnybos dalyvauja gesinant virš 50 procentų** visų šalies gaisrų bei atliekant apie 30 procentų gelbėjimo darbų, t.y. 11000-13000 išvykimų per metus. Šios pajėgos atlieka labai svarbų vaidmenį pirminėje gaisrų gesinimo stadijoje atokiose ir kaimo vietovėse, nes savivaldybių pajėgos pirmosios atvykusios į gaisrą pradeda gaisro plitimo stabdymo, gesinimo ir likidavimo darbus. Jos taip pat dalyvauja ir daugelyje gelbėjimo darbų, savarankiškai juos atlieka. Be to, savivaldybės savo lėšomis prisideda prie priešgaisrinių pajėgų sistemos materialinio aprūpinimo, - savivaldybių biudžetų lėšomis yra papildomai finansuojamas šalies gaisrinių automobilių atnaujinimas, gaisrinių siurblių įsigijimas, gaisrinės pastatų būklės gerinimas, ugniagesių materialinis aprūpinimas ir kt.

Savivaldybių priešgaisrinės tarnybos užima svarbią ir reikšmingą vietą visoje šalies priešgaisrinėje ir gelbėjimo sistemoje, tad jų naikinimas keltų pavojų visos šalies gyventojų ir jų turto saugumui. Juolab, kad efektyvaus šalies priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų veiklos rezultatai akivaizdūs, nes tik bendrų veiksmų dėka žuvusiųjų gaisruose skaičius Lietuvoje per penkerius metus sumažėjo beveik dvigubai.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad Europa yra grįsta valdžios decentralizavimo modeliu. Todėl visose Europos geografinės teritorijos šalyse (išskyrus Baltarusiją), yra taikomas priešgaisrinės apsaugos organizavimo per savivaldybes (vietos valdžias) modelis. Grįžimas prie vieningos valstybinės priešgaisrinės sistemos sugriaunant savivaldybių priešgaisrinių pajėgų tinklą, būtų grįžimas prie autoritarinėse šalyse įtvirtinto modelio. O tai **prieštarautų Lietuvoje dar 1999 m. ratifikuotai Europos vietos savivaldos chartijai**, įtvirtinančiai valdžios decentralizavimą ir viešųjų pareigų prieinamumą pirmumo tvarka per arčiausiai piliečių esančius vietinės valdžios organus (chartijos preambulė ir 4 str. 3 d.). Modelis be savivaldybių priešgaisrinių tarnybų taip pat **prieštarautų ir Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 patvirtintai Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai**. Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa (70, 74, 331.9 ir kiti punktai) išreiškiamas susirūpinimas, kad Lietuva iki šiol vis dar išlieka labai centralizuota valstybe, kurioje iš esmės visi sprendimai yra priimami valstybiniu lygiu. Lietuvos Respublikos Vyriausybė savo programoje iškėlė tikslą suteikti didesnes galias vietos

savivaldai, stiprinti gyventojų apsaugos nuo nelaimių sistemą, kad gelbėtojai galėtų pasiekti kiekvieną gyventoją per mažiau negu 15 minučių. Sugriovus savivaldybių priešgaisrinių tarnybų sistemą, šie Vyriausybės programos tikslai būtų paneigti, gelbėjimo sistema neužtikrintų ne tik konkrečių vietos gyventojų poreikių, bet keltų pavojų kiekvieno asmens ir visos visuomenės saugumui, o gelbėtojų atvykimo į nelaimės vietą laikas pailgėtų. Todėl Lietuvos gaisrinės saugos asociacija reiškia didelį susirūpinimą dėl Vidaus reikalų ministerijos iniciatyvų keisti nusistovėjusį priešgaisrinių gelbėjimų pajėgų modelį ir prašo Lietuvos savivaldybių merų ir asociacijos pagalbos ir aktyvaus dalyvavimo, kad būtų išsaugotas savivaldybių priešgaisrinių pajėgų prieinamumas kiekvienam Lietuvos gyventojui ne tik miestuose, bet ir kaimuose.

Pagarbiai

Lietuvos gaisrinės saugos asociacijos prezidentas

Vytas Kaziliūnas

2019-07-18